

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 23Sa/28/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4022200177
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dana Kálnayová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2022:4022200177.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v právnej veci žalobkyni: W. E. M., bytom I., Z. XXXX/XX, zastúpená advokátkou JUDr. Gabrielou Strýčekovou, so sídlom Nitra, Coboriho 2, proti žalovanému: Sociálna poisťovňa - ústredie v Bratislave, Bratislava, Ul. 29. augusta 8, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia č. 22024-5/2017-BA zo dňa 11. mája 2017, sudkyňou JUDr. Danou Kálnayovou, takto

rozhodol:

Krajský súd žalobu zamietla.
Krajský súd žalovanej nepriznáva právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

I.

1. Rozhodnutím č. 22024-5/2017-BA zo dňa 11. mája 2017, žalovaná zamietla odvolanie žalobkyni a rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Nitra č. 14819-1/2016-NR zo dňa 23. mája 2016 vo veci nezániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia ku dňu 31. 01. 2008 zamietla v celom rozsahu a potvrdzuje napadnuté rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Nitra.

2. Svoje rozhodnutie odôvodnila tým, že Sociálna poisťovňa, pobočka Nitra ako I. stupňový správny orgán rozhodnutím zo dňa 23. 05. 2016, rozhodol vo veci nezániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia žalobkyni ako samostatne zárobkovo činné osoby k 31. 01. 2008.

3. Žalobkyňa v zákonom stanovenej lehote podala proti rozhodnutiu I. stupňového správneho orgánu odvolanie, prostredníctvom svojej právnej zástupkyňi, v ktorom namietala nesprávnosť vydaného rozhodnutia, pretože vychádza z nespoľahlivo zisteného skutkového stavu veci, neobsahuje zákonom predpísané náležitosti a nie je náležite odôvodnené. Poukazovala na to, že výkon činnosti lekára ako SZČO vykonávala pred rokom 2008 na základe rozhodnutia Nitrianskeho samosprávneho kraja č. NI2006/101582 zo dňa 06. 03. 2006 a ďalším rozhodnutím na základe jej žiadosti zo dňa 17. 01. 2008 bolo zrušené povolenie poskytovať zdravotnú starostlivosť v neštátnom zdravotníckom zariadení v odbore dermatovenerológia. Rozhodnutím zo dňa 02. 11. 2007 Nitriansky samosprávny kraj vydal rozhodnutie, ktorým povolil prevádzkovanie zdravotníckeho povolania pod obchodným menom MUDr. E. M. s.r.o. so sídlom I., J. XX. Ďalej uviedla, že ako SZČO sa odhlásila u žalovaného dňa 01. 02. 2008, preto začala poskytovať zdravotnícku starostlivosť v ambulancii dermatovenerológie ako právnická osoba. Od r. 2008 neposkytovala zdravotnícku prax ako SZČO. Žalobkyňa poukázala na tú skutočnosť, že samotná licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe č. L1A/NR/0403/05 vydaná Slovenskou lekárskou komorou dňa 13. 07. 2005 sama o sebe nemôže slúžiť k dosahovaniu príjmov a poskytovaniu zdravotnej starostlivosti. Táto licencia bola ku dňu 20. 03. 2015 zrušená rozhodnutím SLK č. LZA/NR/0403/05 zo dňa 10. 02. 2015. Rozhodnutie považovala za nezákonné, ktoré nie je náležite odôvodnené, pretože viac ako po 8. rokoch od zániku poistného, kedy sa odhlásila od r. 2008, vydali rozhodnutie, že jej v tej dobe poistné nezaniklo.

4. Na základe podaného odvolania žalovaná ako odvolací orgán preskúmala napadnuté rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Nitra a dospela k záveru, že rozhodnutie je vecne správne a v súlade so zákonom.

5. Podľa § 5 písm. c/ zákona č. 310/2006 Z. z. účinného od 01. 08. 2006 do 31. 12. 2010, samostatne zárobkovo činná osoba podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá má oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu, okrem činnosti fyzickej osoby v pracovnom pomere, na ktorej výkon je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu.

Podľa § 14 ods. 1 písm. b/ zákona č. 555/2007 Z. z., účinnom od 01. 01. 2008 do 31. 12. 2010, povinne nemocensky poistená je samostatne zárobkovo činná osoba, ktorej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním s inou samostatne zárobkovo činnou osobou bol vyšší ako 12 násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 10.

Podľa § 15 ods. 1 písm. b/ zákona č. 555/2007 Z.z., účinnom od 01. 01. 2008 do 31. 12. 2010, povinne dôchodkovo poistená je SZČO, ktorej príjem z podnikania alebo z inej SZČO podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním s inou samostatne zárobkovo činnou osobou bol vyšší ako 12 násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 10.

6. Podľa § 21 ods. 1 zákona č. 555/2007 Z.z., účinného od 01. 01. 2008 do 31. 12. 2010, povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie SZČO vzniká od 1. júla kal. roka nasledujúceho po kal. roku, za ktorý je príjem z podnikania a z inej SZČO podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9 a zaniká 30. júna kal. roka, nasledujúceho po kal. roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatne zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu, alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou nebol vyšší ako 12. násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9.

Podľa § 138 ods. 9 zákona č. 555/2007 Z.z. účinnom od 01. 01. 2008 do 31. 12. 2009, vymeriavací základ je mesačne najmenej vo výške minimálnej mzdy zamestnancov v pracovnom pomere odmeňovaných mesačnou mzdou, ktorá platí k prvému dňu kal. mesiaca, za ktorý sa platí poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové poistenie, poistné na poistenie v nezamestnanosti a poistné do rezervného fondu solidarity.

Podľa § 138 ods. 9 zákona č. 108/2009 Z.z. účinnom od 01. 01. 2010 do 31. 12. 2010, vymeriavací základ je pre povinne nemocensky poistenú a povinne dôchodkovo poistenú SZČO, dobrovoľne nemocensky poistenú osobu, dobrovoľne dôchodkovo poistenú osobu a dobrovoľne poistenú osobu v nezamestnanosti mesačne najmenej vo výške 44,2 % jednej dvanástiny všeobecného vymeriavacieho základu za kal. rok, ktorý dva roky predchádza kal. roku, v ktorom sa platí poistné.

7. Podľa údajov Finančného riaditeľstva SR bolo zistené, že žalobkyňa mala príjem zo SZČO v r. 2006 presiahol zákonom stanovenú sumu 91.200,-Sk, jej príjem bol 1.010.663,-Sk.

8. Prvostupňový správny orgán na základe údajov poskytnutých Slovenskou lekárskou kontrolou zo dňa 05. 10. 2015 zistil, že účastníčka konania je držiteľkou licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe od 25. 07. 2005. Táto licencia zakladá status SZČO na účely sociálneho poistenia, a preto sa naďalej považuje za samostatne zárobkovo činnú osobu, a preto jej nezaniklo k 31. 01. 2008.

9. Sociálna poisťovňa, pobočka Nitra prijala registračný list fyzickej osoby - odhlášku, v ktorom účastníčka konania uviedla, ako dátum zániku poistenia 31. 01. 2008, avšak neuviedla pobočke všetky skutočnosti relevantné pre posúdenie, či jej ako samostatne zárobkovo činnnej osobe v tento deň skutočne zaniklo povinné nemocenské poistenie.

10. Slovenská lekárska komora vydala dňa 13. 07. 2005 účastníčke konania licenciu č. L1C/NR/0403/05 na výkon odborného zástupcu v povolání lekár v odbore dermatovenerológia. V prípade ak SZČO - lekár, má platnú licenciu L1A (bez ohľadu na skutočnosť, či ju aktívne využíva) a v rozhodujúcom období má príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti vyšší ako je zákonom stanovená hranica SZČO - lekárovi, povinné sociálne poistenie pokračuje.

Žalobkyňa bola aj po 31. 01. 2008 povinne nemocensky poistenou a povinne dôchodkovo poistenou SZČO, pretože splnila zákonom stanovené podmienky pre vznik a trvanie povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia, t.j. mala právne postavenie SZČO a dosiahla zákonom ustanovenú hranicu príjmu za rok 2006. Účastníčka konania ako SZČO aj v období od 31. 01. 2008 splnila podmienky pre vznik a trvanie povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia. Z dôvodu nesprávne podaného registračného listu fyzickej osoby - odhlášky s dátumom zániku poistenia 31. 01. 2008 Sociálna poisťovňa, pobočka Nitra rozhodnutím č. 14819-1/2016-NR zo dňa 23. 05. 2016, ktorá rozhodla, že žalobkyni ako SZČO nezaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 31. 01. 2008.

11. Žalobkyňa v období od 01. 02. 2008 je zamestnankyňou a konateľkou obchodnej spoločnosti MUDr. Zuzana Stehlová, s.r.o. so sídlom Nitra, Fatranská 12 a od tohto obdobia riadne a včas odvádzala odvody sociálneho poistenia z titulu postavenia zamestnanca predmetnej obchodnej spoločnosti.

II.

12. Žalobkyňa podala žalobu, prostredníctvom svojho právneho zástupcu, a domáhala sa zrušenia napadnutého rozhodnutia žalovaného č. 22024-5/2017-BA zo dňa 11. 05. 2017 ako aj rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu pobočky Nitra č. 148-1/2016-NR zo dňa 23. 05. 2016. Žalobkyňa uviedla v žalobe, že týmito rozhodnutiami bola ukrátená na svojich právach, pretože jej povinné nemocenské a dôchodkové poistenie zaniklo k 01. 02. 2008, pretože samotná existencia licencie na výkon zdravotníckeho povolania neumožňuje reálny výkon tohto povolania, teda poskytovať zdravotnú starostlivosť. Zrušením povolenia prestala poskytovať zdravotnú starostlivosť ako fyzická osoba, t.j. dátumom odhlášky 31. 01. 2008 a od 01. 02. 2008 došlo k novému poskytovaniu zdravotnej starostlivosti formou s.r.o., kde je konateľkou a zamestnankyňou W. s.r.o.

Žalobkyňa mala za to, že k 31. 01. 2008 zrušením povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia jej zaniklo postavenie SZČO. Dôkazom toho, že žalobkyňa mala za to, že jej postavenie SZČO zaniklo je skutočnosť, že požiadala o zrušenie registrácie pre daň z príjmu u príslušného správu dane a oznámila štatistickému úradu skutočnosti potrebné na zrušenie identifikačného čísla organizácie. Žalobkyňa si nebola vedomá toho, že licencia na vykonávanie samostatnej zdravotníckej praxe v povolani lekárov je oprávnením zakladajúcim status SZČO.

Žalovaná ani prvostupňový správny orgán podľa názoru žalobkyne dostatočne nezistili skutkový stav veci a nepreverili si príjmy žalobkyne, pretože žalobkyňa skončila výkon SZČO ku dňu 31. 01. 2008 a k tomuto dátumu zaniklo aj jej povinné nemocenské a dôchodkové poistenie.

III.

13. Žalovaný na základe výzvy súdu podal dňa 27. 09. 2017 písomné vyjadrenie, v ktorom žiadal žalobu zamietnuť. Poukázal na to, že pre účely sociálneho poistenia sa za samostatne zárobkovo činné osoby považujú fyzické osoby vymedzené podľa ust. § 5 zákona č. 461/2003 Z.z. do 31. 12. 2010 je skutočnosťou rozhodujúcou pre nadobudnutie právneho postavenia SZČO na účely sociálneho poistenia, výkon určenej činnosti alebo udelenie oprávnenia na výkon takejto určenej činnosti. Ak fyzická osoba spĺňa právnu kvalifikáciu SZČO, t. j. ak má oprávnenie prevádzkovať živnosť, má oprávnenie vykonávať činnosti podľa osobitného predpisu, okrem činnosti fyzickej osoby v pracovnom pomere, nadobúda táto fyzická osoba v zmysle právnej úpravy účinnej do 31. 12. 2010 status SZČO. Za osobitný predpis sa v tejto súvislosti s posudzovaním statusu SZČO považuje aj zákon č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotníckej starostlivosti v znení neskorších predpisov, ktorý upravuje podmienky poskytovania zdravotnej starostlivosti fyzickými osobami alebo právnickými osobami. Povolenia prevádzkovania zdravotníckeho zariadenia vydáva Ministerstvo zdravotníctva SR alebo v rámci preneseného výkonu štátnej správy samosprávny kraj, ktorý má formu rozhodnutia a príslušný orgán vydá povolenie fyzickej osobe, ak

a/ má licenciu na výkon zdravotníckeho povolania, tzv. licencia L1B,

b/ má vo vlastníctve alebo v nájme priestory, kde sa bude zdravotná starostlivosť poskytovať,

c/ priestory podľa písm. b/ spĺňajú požiadavky ochrany zdravia.

Zdravotníckemu pracovníkovi v povolani lekárov vydáva licencie Slovenská lekárska komora, pričom zákon č. 578/2004 rozpoznáva 4 typy licencií, tzv. licencia L1A, licencia na výkon zdravotníckeho povolania, tzv. licencia L1B, licencia na výkon činnosti odborného zástupcu, licencia L1C, licencia na výkon lekárskej posudkovej činnosti a licencia L1D.

Podľa § 5 písm. c/ zákona o sociálnom poistení, účinnom do 31. 12. 2010 sa za oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu, ktoré zakladá fyzickej osobe status samostatne zárobkovo činné osoby pre účely sociálneho poistenia považuje povolenie na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia alebo povolenie vydané podľa osobitného predpisu a licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe.

Žalobkyňa bola považovaná za SZČO aj po 31. 01. 2008 i keď na základe rozhodnutia Nitrianskeho samosprávneho kraja č. NI: CS:51/2008 zo dňa 17. 01. 2008 bolo zrušené povolenie na poskytovanie zdravotnej starostlivosti v neštátnom zdravotníckom zariadení v odbore dermatovenerológia, bola

naďalej považovaná za SZĎO, pretože bola drďiteľom licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe vydané Slovenskou lekárskou komorou č. L1A/NR/0403/05 zo dňa 13. 07. 2005.

Vychádzajúc zo zákona č. 578/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov je drďiteľ licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe oprávnený priamo vykonávať zdravotnícke povolanie a poskytovať zdravotnú starostlivosť v zdravotníckom zariadení, ktoré prevádzkuje iný poskytovateľ alebo na inom mieste ako v zdravotníckom zariadení a dosahovať príjmy z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti.

Podľa názoru žalovaného, pre posúdenie právneho postavenia fyzickej osoby ako SZĎO na účely sociálneho poistenia s účinnosťou do 31. 12. 2010, nie je právne významné, či dotknutá osoba skutočne samostatnú zárobkovú činnosť vykonáva, ale je významná tá skutočnosť, že dotknutá fyzická osoba disponuje s oprávnením, ktoré zakladá status SZĎO.

Žalovaná poukázala vo svojom vyjadrení na to, že žalobkyňa keď požiadala o povolenia na poskytovanie zdravotnej starostlivosti nepožiadala o zrušenie predmetnej licencie.

Vzhľadom na to, že žalobkyňa bola drďiteľkou licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe, ktorá ju oprávňovala na výkon alebo na prevádzkovanie činnosti uvedené v § 3 písm. a/ bod 2 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. 12. 2010 aj po januári 2008, kedy bolo žalobkyni Nitrianskym samosprávnym krajom zrušené povolenie na poskytovanie zdravotnej starostlivosti žalobkyni týmto dňom nezaniklo povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie podľa § 21 ods. 3 zákona o sociálnom poistení. Žalobkyňa vtedy aj po 31. 01. 2008 spĺňala právnu definíciu statusu SZĎO účinnnej do 31. 03. 2010, keďže bola drďiteľkou oprávnenia podľa osobitného predpisu (podľa zákona č. 578/2004 Z.z.) a zároveň jej ako SZĎO trvalo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie, pretože v rozhodujúcom období jej príjmy presiahli zákonom ustanovenú hranicu.

Žalobkyňa dňa 01. 02. 2008 predložila pobočke Nitra registračný list FO odhlášku s dátumom zániku povinného poistenia 31. 01. 2008, avšak neuviedla pobočke žalovanej všetky skutočnosti relevantné pre posúdenie či ako SZĎO jej skutočne zaniklo, pobočka žalovanej túto odhlášku prijala. Skutočnosť, že žalobkyňa je drďiteľkou licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe č. L1A/NR/0403/05 zistila až dňa 05. 10. 2015 z údajov poskytnutých Slovenskou lekárskou komorou. Na základe tejto skutočnosti pobočka napadnutým rozhodnutím zo dňa 23. 05. 2016 rozhodla o nezániku sociálneho poistenia žalobkyne k 31. 01. 2008.

Samotné nadobudnutie právneho postavenia SZĎO nezakladá povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie. Vznik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia SZĎO závisí od výšky príjmu z podnikania podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, ktorý táto osoba dosiahla za predchádzajúci kal. rok. V prípade ak SZĎO nedosiahne príjem, relevantný na vznik povinného nemocenského a povinného dôchodkového poistenia, zaniká jej povinné poistenie. Vznik, resp. zánik povinného nemocenského poistenia sa posudzuje vždy k 1. júlu kal. roka a vychádza z príjmu z podnikania v predchádzajúcom kal. roku.

Na základe príjmu z podnikania a inej samostatnej zárobkovej činnosti, ktorý žalobkyňa dosiahla za r. 2006 vzniklo žalobkyni povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie SZĎO od 01. 07. 2007 do 30. 06. 2008.

V rámci odvolacieho konania bolo preukázané, že žalobkyňa bola drďiteľkou oprávnenia na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu, t.j. licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe L1A aj po 31. 01. 2008, kedy bolo žalobkyni zrušené povolenie na poskytovanie zdravotnej starostlivosti, a preto nezaniklo jej povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňom 31. 01. 2008.

Žalovaná ďalej poukázala na tú skutočnosť, že nadobudnutie právneho postavenia zamestnanca nemá za následok zánik povinného nemocenského a dôchodkového poistenia SZĎO.

Žalobkyňa síce dňa 01. 02. 2008 predložila žalovanému - pobočke Nitra registračný list fyzickej osoby odhlášku s dátumom zániku povinného poistenia dňa 31. 01. 2008, avšak neuviedla všetky skutočnosti relevantné pre posúdenie či jej poistenie v tento deň skutočne zaniklo.

Skutočnosť, že žalobkyňa je drďiteľkou licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe, žalovaná zistila až z údajov poskytnutých Slovenskou lekárskou komorou, ktorá je povinná oznámiť žalovanej vydané, resp. zrušenie povolenia. Následne po preskúmaní skutkového stavu pobočka žalovanej v Leviciach podľa § 178 ods. 1 písm. a/ bod 1. zákona o sociálnom poistení, rozhodla o nezániku sociálneho poistenia žalobkyne k 31. 01. 2008.

Žalovaná poukazuje i na tú skutočnosť, že žalobkyni nezanikol status SZĎO ani odo dňa vzniku pracovného pomeru, t.j. odo dňa, od ktorého vykonáva činnosť odborného zástupcu na základe licencie L1C/NR/0403/05 zo dňa 13. 07. 2005, pre drďiteľa povolenia na poskytovanie zdravotnej starostlivosti vydaného pre poskytovateľa právnickú osobu z dôvodu, že licencia na výkon funkcie odborného zástupcu L1C sa vydáva len tým zdravotníckym pracovníkom, ktorí budú poskytovať zdravotnú

starostlivosť ako právnická osoba. Na to, aby právnická osoba získala povolenie na poskytovanie zdravotnej starostlivosti je nevyhnutné, aby táto právnická osoba mala odborného zástupcu, ktorý je držiteľom licencie na výkon funkcie odborného zástupcu označenej ako L1C. Odborný zástupca osobne zodpovedá za odborné poskytovanie v odbornom vzťahu alebo obdobnom vzťahu s poskytovateľom. Držiteľom tejto licencie, ktorý vykonáva činnosť odborného zástupcu v pracovnom pomere, nemá na účely sociálneho poistenia status SZČO.

Žalobkyňa na vykonávanie činnosti spoločnosti W. s.r.o. od 01. 02. 2008 nebola povinná byť držiteľom licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe, ktorá sa považuje za oprávnenie podľa osobitného predpisu a oprávňuje svojho držiteľa dosahovať príjmy z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti ale licencie na výkon funkcie odborného zástupcu L1C vydanéj podľa § 68 ods. 1 písm. c/ zákona č. 578/2004 Z.z. Predmetná licencia L1C sa nepovažuje za oprávnenie podľa osobitného predpisu a nezakladá fyzickej osobe status SZČO. To, že jej vznikol od 01. 02. 2008 pracovný pomer obchodnej spoločnosti je právne irelevantná.

IV.

14. Krajský súd ako správny súd vecne a miestne príslušný podľa § 23 ods. 2 SSP a § 190 SSP, preskúmal žalobou napadnuté rozhodnutia žalovaného ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov žaloby s nariadením pojednávania a dospel k záveru, že rozhodnutie a postup správnych orgánov (žalovaného a I. stupňového) vo vzťahu k žalobkyni nie sú v súlade so zákonom, a preto rozhodnutie zrušil podľa § 191 ods. 1 písm. c/ SSP, pretože vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia a písm. d/, pretože je nepreskúmateľné a nedostatok dôvodov. Súčasne zrušil na návrh žalobcu podľa ods. 3 písm. a/ citovaného ustanovenie aj rozhodnutie orgánu správy nižšieho stupňa, ktoré mu predchádzalo.

V.

15. Proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. 23Sa/81/2017-92 zo dňa 29. januára 2018 podala kasačnú sťažnosť žalovaná dňa 21. 05. 2018. Nesúhlasila s vysloveným právnym názorom. Naďalej zastávala názor, že žalobkyni nezanklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 31. 01. 2008. Poukázala na ustanovenie § 5 písm. c/ zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. 12. 2010, podľa ktorého sa za SZČO považuje fyzická osoba, ktorá má oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu, okrem činnosti fyzickej osoby v pracovnom pomere, na ktorej výkon je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu. Pre posúdenie právneho postavenia fyzickej osoby ako SZČO na účely sociálneho poistenia s účinnosťou do 31. 12. 2010, nie je právne významné, či dotknutá osoba SZČO skutočne vykonáva, právne významné je len tá skutočnosť, že dotknutá fyzická osoba disponuje oprávnením, ktoré jej zakladá status SZČO. Poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR č. 1Sžso 16/2016. Žalovaná ďalej v kasačnej sťažnosti uviedla, že podľa § 21 ods. 4 písm. b/ zákona o sociálnom poistení z dikcie ktorého vyplýva, že k zániku povinného poistenia dochádza len v tom prípade ak SZČO má zrušené všetky oprávnenia, na základe ktorých môže dosahovať príjmy z podnikania a z inej zárobkovej činnosti.

Sťažovateľka poukázala v kasačnej sťažnosti aj na ďalšie obdobné prípady, v rámci ktorých príslušné súdy žaloby zamietli a stotožnili sa s právnym názorom sťažovateľky.

Ďalej sťažovateľka poukazovala na to, že príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov je rozhodujúci až pri posudzovaní vzniku, resp. zániku, povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia SZČO k 01. 07. kal. roka, a teda nie je dôležité na základe akého oprávnenia na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu dosiahla SZČO príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti.

Žalovaná ďalej poukázala, že vznik, resp. zánik, povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia nezávisí od podania Registračného listu fyzickej osoby - ten má len deklaratórne účinky, s čím sa stotožnil aj Najvyšší súd SR v rozhodnutí 1Sžso 16/2016 zo dňa 27. 06. 2017 a je toho názoru, že povinné poistenie žalobkyne nezanklo podaním registračného listu - odhlásky. Žalovaná žiadala, aby kasačný súd rozhodnutie zrušil a vec vrátil na nové konanie.

16. Najvyšší správny súd SR ako kasačný súd rozsudkom č. 7Sžsk 116/2018-161 zo dňa 30. 03. 2022 zrušil rozsudok Krajského súdu v Nitre č. 23Sa/81/2017-92 zo dňa 29. 01. 2018 a vrátil vec na ďalšie konanie.

17. Vychádzajúc zo skutkových zistení vyplývajúcich zo spisu krajského súdu, súčasť ktorého tvorí administratívny spis žalovanej a právnej úpravy zákona o sociálnom poistení kasačný súd zistil, že medzi účastníkmi ostalo predovšetkým sporné, či Sociálna poisťovňa v súlade so zákonom č. 461/2003 Z. z. v platnom znení určila, že žalobkyni ako samostatne zárobkovo činnnej osobe nezaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 31. 01. 2008. Otázkou zániku povinného sociálneho poistenia žalobkyne, viažucej sa k posudzovaniu statusu žalobkyne ako samostatne zárobkovo činnnej osobe, kasačný súd považoval za zásadnú, a preto zamerlal svoju pozornosť predovšetkým na to, či v rozhodnej dobe žalobkyňa naplnila znaky samostatne zárobkovo činnnej osoby vo vzťahu k jeho povinnosti platiť povinné sociálne poistenie podľa právnej úpravy zákona č. 461/2003 Z.z.

18. V zmysle právnej úpravy ustanovenej v § 5 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 338/2013 Z.z. zákonodarca za samostatne zárobkovo činnnú osobu podľa tohto zákona považuje fyzickú osobu, ktorá dovŕšila 18 rokov veku a v kalendárnom roku rozhodujúcom na vznik alebo na trvanie povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby dosahovala príjmy uvedené v § 3 ods. 1 písm. b) a ods. 2 a 3, okrem fyzickej osoby, ktorá má podľa zmluvy o výkone osobnej asistencie vykonávať osobnú asistenciu fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím. Podľa § 3 ods. 1, písm. b/ zárobková činnosť podľa tohto zákona je, ak osobitný predpis (Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia v znení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 988/2009 zo 16. septembra 2009) alebo medzinárodná zmluva, ktorá má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, neustanovuje inak, činnosť vyplývajúca z právneho vzťahu, ktorý zakladá dosahovanie príjmu z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu; ods.2 zárobková činnosť je aj činnosť podľa odseku 1, z ktorej príjem nepodlieha dani z príjmov podľa osobitného predpisu (zákon č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov) preto, že tak ustanovujú predpisy a medzinárodné zmluvy o zamedzení dvojitého zdanenia; ods. 3 zárobková činnosť je aj činnosť podľa odseku 1, z ktorej príjem nepodlieha dani z príjmov podľa osobitného predpisu, (zákon č. 595/2003 Z.z.) ak na fyzickú osobu, ktorá túto zárobkovú činnosť vykonáva, sa v právnych vzťahoch sociálneho poistenia uplatňujú predpisy Slovenskej republiky podľa osobitného predpisu (vyššie uvedené Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES)) alebo sa uplatňuje medzinárodná zmluva, ktorá má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Z citovanej právnej úpravy vyplýva, že zákonodarca v § 5 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 338/2013 Z.z., za samostatne zárobkovo činnnú osobu považuje fyzickú osobu, ktorá dosiahla 18 rokov veku a v rozhodnom období dosahovala príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu. Osobitným predpisom upravujúcim oprávnenie na výkon podnikania a výkon samostatne zárobkovej činnosti v prípade lekára je zákon č. 578/2004 Z.z. Zákonodarca v prvej časti uvedeného zákona v úvodných ustanoveniach definuje zdravotnícke povolanie (§ 3) a kto je poskytovateľom zdravotnej starostlivosti (§ 4). V zmysle právnej úpravy ustanovenej v § 3 ods.4, písm. c/ tohto zákona (zdravotnícke povolanie sa vykonáva na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (§ 10)), v spojení s § 4 písm. b/ tohto zákona (poskytovateľ je fyzická osoba, ktorá poskytuje zdravotnú starostlivosť na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (§ 10)), lekár ako poskytovateľ zdravotnej starostlivosti je oprávnený výkon samostatnú zdravotnícku prax (§ 10) na základe licencie (§ 68). Podľa § 10 ods.1 tohto zákona samostatnú zdravotnícku prax môžu vykonávať zdravotnícki pracovníci v povolani lekárs, zubný lekárs, sestra, pôrodná asistentka, fyzioterapeut, liečebný pedagóg, logopéd, psychológ a masér. Na výkon samostatnej zdravotníckej praxe sa vyžaduje licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe [§ 68 ods. 1 písm. a)]; ods.2 samostatná zdravotnícka prax podľa odseku 1 je poskytovanie zdravotnej starostlivosti v zdravotníckom zariadení, ktoré prevádzkuje iný poskytovateľ na základe povolenia, ak v odseku 3 nie je ustanovené inak, alebo na inom mieste ako v zdravotníckom zariadení. Podľa § 68 ods.1, písm. a/ tohto zákona licencie sa vydávajú na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (§ 10) zdravotníckym pracovníkom v povolani lekárs, zubný lekárs, sestra, pôrodná asistentka, fyzioterapeut, masér, logopéd, liečebný pedagóg a psychológ.

19. Z citovanej právnej úpravy vyplýva, že lekár ako poskytovateľ zdravotnej starostlivosti je oprávnený vykonávať samostatnú zdravotnícku prax (§ 10 ods.1) na základe licencie, pričom zákonodarca

výslovne ustanovuje, že na výkon samostatnej zdravotníckej praxe sa vyžaduje licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe [§ 68 ods. 1 písm. a)], teda licencia L1A. V právnej úprave ustanovenej v § 10 ods.2 zákona č. 578/2004 Z.z. zákonodarca predpokladá výkon samostatnej zdravotníckej prax v zdravotníckom zariadení, ktoré prevádzkuje iný poskytovateľ na základe povolenia, alebo na inom mieste ako v zdravotníckom zariadení. Vychádzajúc z uvedeného vydanie licencie L1A je oprávnením lekára na výkon samostatne zárobkovej činnosti, resp. na výkon podnikania.

20. Otázkou postavenia (statusu) lekára ako samostatne zárobkovo činnnej osoby v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. v znení platnom do 31.12.2010 z dôvodu, že bol držiteľom licencie L1A sa zaoberal a dal na ňu odpoveď Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku č.k. 1Vs 3/2019 zo dňa 24. novembra 2020. Ústavná sťažnosť proti uvedenému rozsudku najvyššieho súdu bola odmietnutá Ústavným súdom Slovenskej republiky uznesením č.k. IV.ÚS 610/2021-22 zo dňa 30. 11. 2021.

21. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku č.k. 1Vs 3/2019 zo dňa 24. novembra 2020 k otázke statusu samostatne zárobkovo činnnej osoby na základe oprávnenia na vykonávanie činností v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení platnom do 31. 12. 2010 citujúc § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. v znení platnom do 31. 12. 2010, § 3 ods. 1 zákona č. 578/2004 Z. z., § 3 ods. 4 zákona č. 578/2004 Z. z., § 4 zákona č. 578/2004 Z.z., § 10 ods. 1,2 zákona č. 578/2004 Z. z., § 68 ods. 1 zákona č. 578/2004 Z. z., konštatoval:„Licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe, vydaná podľa § 68 ods. 1 písm. a) zákona č. 578/2004 Z. z. (ďalej aj „licencia L1A“) nie je podmienkou na vydanie povolenia podľa § 12 zákona č. 578/2004 Z. z. Ide o licenciu, ktorá nie je žiadnym spôsobom viazaná na povinnosť držby licencie L1B alebo L1C, súčasne však držba licencie L1A nevylučuje, aby lekár bol držiteľom aj licencií L1B a L1C.

22. Veľký senát sa stotožňuje s názorom, že licencia L1A oprávňuje lekára vykonávať samostatnú zdravotnícku prax, teda poskytovať zdravotnú starostlivosť v zdravotníckom zariadení prevádzkovanom iným poskytovateľom alebo na inom mieste, a že lekár - držiteľ licencie L1A je oprávnený bez ďalšieho povolenia alebo súhlasu akéhokoľvek orgánu poskytovať zdravotnú starostlivosť. Iba na jeho vôľu je ponechané, či uvedenú licenciu bude aj využívať, a teda, či bude uzatvárať dohody/zmluvy o výkone zdravotnej starostlivosti s inými prevádzkovateľmi zdravotníckych zariadení, a vybrať si, v ktorom zdravotníckom zariadení, resp. inom mieste (napr. v byte chorého, v inom prirodzenom sociálnom prostredí osoby, ktorá vyžaduje poskytovanie zdravotnej starostlivosti) bude zdravotnú starostlivosť poskytovať. V prípade poskytovania zdravotnej starostlivosti na základe licencie L1A ide o tzv. „návštevnú službu“. Samotná skutočnosť, že prevádzkovateľ zdravotníckeho zariadenia, s ktorým lekár - držiteľ licencie L1A uzatvára dohodu/zmluvu, je povinný spĺňať podmienky ustanovené zákonom, medzi ktoré patrí aj vydanie povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia s oprávnením na vykonávanie samostatnej zdravotníckej praxe lekára - držiteľa licencie L1A nijako nesúvisí.

23. Povolenie na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia sa viaže výlučne na osobu prevádzkovateľa zdravotníckeho zariadenia. Zánikom povolenia neprestane lekár, ktorý je držiteľom licencie L1A, spĺňať podmienky pre vydanie tohto druhu licencie. Splnenie predpokladov pre vydanie licencie L1A lekárom nie je naviazané na vydanie povolenia prevádzkovateľa zdravotníckeho zariadenia. Skutočnosť, že lekár-držiteľ licencie L1A uzatvára súkromné zmluvy/dohody s prevádzkovateľom zariadenia, ktorý má vydané povolenie, nemožno chápať ako podmienku oprávnenia na výkon zdravotníckej praxe. Podmienky na výkon samostatnej zdravotníckej praxe musí lekár splniť na to, aby mu licencia L1A bola vydaná (pred vydaním licencie L1A). Zmluvu/dohodu s prevádzkovateľom zdravotníckeho zariadenia uzatvára následne, po tom, čo spĺňa podmienky na výkon zdravotníckej praxe, teda po vydaní licencie L1A.

24. Veľký senát sa z vyššie uvedených dôvodov stotožnil s názorom senátu 9S, že v prípade držiteľov licencií L1A je naplnená formálna aj materiálna stránka oprávnenia na výkon činnosti, pretože neexistuje žiadna vonkajšia prekážka nezávislá od vôle držiteľa licencie, ktorá by mu bránila vykonávať samostatnú zdravotnícku prax, teda poskytovať zdravotnú starostlivosť v zdravotníckom zariadení prevádzkovanom iným poskytovateľom alebo na inom mieste. Skutočnosť, že držiteľ licencie L1A uvedenú licenciu nevyužíva, neznamená reálnu nemožnosť jej využívania. Na to, aby licencia L1A nebola oprávnením podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z., by musela existovať objektívna nemožnosť vykonávať činnosť, ktorá nespočíva v konaní, resp. nekonaní držiteľa oprávnenia.

25. Vzhľadom na uvedené držiteľ licencie L1A má postavenie (status) samostatne zárobkovo činné osoby v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z.

26. Z uvedených dôvodov Veľký senát v konaní vedenom pod sp. zn. 1Vs/3/2019 dospel k záveru, že je potrebné sa odchyliť od záveru Veľkého senátu vo veci sp. zn. 1S/1/2019. Na prvú otázku, teda „či licencia L1A vydaná lekárovi na výkon samostatnej zdravotníckej praxe podľa § 10 ods. 2 zákona č. 548/2004 Z. z. má alebo nemá charakter oprávnenia na výkon činnosti predpokladaného v § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z.“, uvádza nasledovnú odpoveď:

Licenciu L1A (na výkon samostatnej zdravotníckej praxe) ako samostatné oprávnenie na výkon zdravotníckeho povolania podľa § 3 ods. 4 písm. c) zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti treba považovať za oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z. z., na základe ktorého je lekár - držiteľ licencie L1A považovaný za samostatne zárobkovo činnú osobu na účely zákona o sociálnom poistení.

27. Vykonávanie zdravotníckeho povolania v pracovnoprávnom vzťahu lekárom, ktorý je držiteľom licencie L1B a ktorý je súčasne stále držiteľom licencie L1A, nie je prekážkou možnosti poskytovať zdravotnú starostlivosť aj na základe licencie L1A, a teda nie je dôvodom, aby držiteľ licencie L1A nebol považovaný za samostatne zárobkovo činnú osobu § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z. z.....“

28. Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení č.k. IV.ÚS 610/2021-22 zo dňa 30. 11. 2021, ktorým odmietol ústavnú sťažnosť proti uvedenému rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 1Vs 3/2019 zo dňa 24. novembra 2020, konštatoval: „Podľa názoru ústavného súdu napadnutý rozsudok nie je možné považovať za zjavne neodôvodnený ani za arbitrárny, teda taký, ktorý by bol založený na právnych záveroch nemajúcich oporu v zákone, resp. popierajúcich podstatu, zmysel a účel v predmetnom konaní aplikovaných ustanovení právnych predpisov. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu zo strany všeobecného súdu je možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchytil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Z ústavnoprávneho hľadiska preto nie je dôvod na spochybnenie záverov napadnutého rozsudku, pretože sú dostatočne zdôvodnené, aj keď s takým zdôvodnením sťažovateľ nesúhlasí a využíva dostupnú inštančnú možnosť tieto závery vo svoj prospech „prebit“, nie však na podklade využiteľnom pre ústavnú sťažnosť. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu je teda ústavne udržateľný.“

29. Rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky ako aj rozhodnutie veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je pre súdy záväzné

30. Predmetom preskúmavacieho konania na krajskom súde bolo rozhodnutie žalovanej č. 22024-5/2017-BA zo dňa 11. 05. 2017, ktorým potvrdila rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu, pobočky Levice č. 14819-1/2016-NR zo dňa 23. 05. 2016 vo veci zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia, ktoré žalobkyňa ako SZČO nezaniklo dňom 31. 01. 2008.

31. Krajský súd opätovne preskúmal napadnuté rozhodnutia po zrušení rozsudku kasačným súdom na pojednávaní, na ktoré sa žalobkyňa a právna zástupkyňa dostavili a po oboznámení sa s obsahom spisového materiálu dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná. Z obsahu administratívneho spisu mal súd za preukázané, že žalobkyňa aj po vydaní rozhodnutia Nitrianskeho samosprávneho kraja, ktorým jej bolo zrušené povolenie na poskytovanie zdravotnej starostlivosti v neštátnom zdravotníckom zariadení v odbore dermatovenerológia dňom 17. 01. 2008 bola naďalej držiteľkou licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v odbore dermatovenerológia na základe rozhodnutia Slovenskej lekárskej komory zo dňa 13. 07. 2005 č. L1A/NR/0403/05 a za predchádzajúce rozhodné obdobie vykazovala príjem, nezaniklo jej povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 31. 01. 2008, keďže v intenciách vyššie uvedeného názoru veľkého senátu Najvyššieho súdu SR v spojení s rozhodnutím Ústavného súdu SR žalobkyňa ako držiteľ licencie L1A mala postavenie SZČO v zmysle § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z., pretože neexistuje žiadna vonkajšia prekážka nezávislá od jej vôle ako držiteľa tejto licencie, ktorá by jej bránila vykonávať samostatnú zdravotnícku prac, teda poskytovať zdravotnú starostlivosť v zdravotníckom zariadení prevádzkovanom iným poskytovateľom alebo na inom mieste. Na to, aby licencia L1A nebola oprávnením podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. musela by existovať objektívna nemožnosť vykonávať činnosť, ktorá nespočíva v konaní, resp. v nekonaní držiteľa oprávnenia.

32. Záverom správny súd konštatuje, že podmienky vzniku a zániku povinného nemocenského a povinného dôchodkového poistenia sú presne stanovené v zákona č. 461/2003 Z.z., ktorý nepozná ustanovenie upravujúce zmiernenie tvrdosti zákona alebo uplatňovanie výnimiek u jednotlivých poistencov. Z toho dôvodu námietka žalobkyne, že postup žalovanej v danej veci bol nespravodlivý a je právne irelevantná. Vzhľadom na vyššie uvedené ako aj prijatý názor Najvyššieho správneho súdu SR v rozsudku 7Sžsk 56/2018 zo dňa 23. 02. 2022, ktorým je správny súd viazaný, správny súd dospel k záveru, že rozhodnutie žalovanej ako i postup, ktorý predchádzal vydaniu rozhodnutia, je v súlade so zákonom, a preto žalobu ako nedôvodnú zamietol.

33. O trovách konania súd rozhodol tak úspešnej žalovanej súd nepriznal právo na náhradu trov konania, pretože jej žiadne trovy nevznikli.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu správneho súdu nie je prípustný opravný prostriedok, ak tento zákon neustanovuje inak (ust. § 133 ods. 2 SSP).

Proti každému právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu je prípustná kasačná sťažnosť, ak zákon neustanovuje inak (ust. § 439 ods. 1, 2, 3 SSP).

Kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len dôvodmi uvedenými v ust. § 440 ods. 1, 2 SSP.

Kasačnú sťažnosť môže podať účastník konania, ak bolo rozhodnuté v jeho neprospech v lehote jedného mesiaca od doručenia rozhodnutia krajského súdu subjektu oprávnenému na jej podanie, ak nie je ustanovené inak. Lehota na podanie kasačnej sťažnosti je 30 dní od doručenia rozhodnutia krajského súdu v prípadoch uvedených v § 145 ods. 2 SSP. Zmeškanie lehoty nemožno odpustiť.

Kasačná sťažnosť sa podáva na krajskom súde, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal. V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť označenie napadnutého rozhodnutia, údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené, opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len "sťažnostné body"), návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh), pričom sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti.

Sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa musia byť spísané advokátom (§ 449 ods. 1). Tieto povinnosti neplatia, ak ide o konania o správnej žalobe v sociálnych veciach (§ 6 ods. 2 písm. c).